

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Kuvista sanoiksi

Kehotarinoita haptiiseilla -kirjan viiden kuvan sanallinen kuvailu

Tanja Pernu

Viittomakielentulkin koulutusohjelma (240 op)

Huhtikuu / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Tanja Pernu	Sivumäärä 24 ja 7 liitesivua
Työn nimi Kuvista sanoiksi – Kehotarinoita haptiiseilla -kirjan viiden kuvan sanallinen kuvailu	
Ohjaava opettaja Outi Mäkelä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Suomen Kuurosokeat ry, Riitta Lahtinen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa viiden kuvan sanallinen kuvailu. Toisena tavoitteena oli tutkia ja havainnoida kuvista esille tulevia asioita. Kuvat ovat osa Kehotarinoita haptiiseilla -kirjaa. Kirjan ovat kirjoittanut Riitta Lahtinen ja Russ Palmer. Yleisesti kuvailusta on tehty jo paljon tutkimusta, mutta tarkemmin etukäteen valmistellun ja spontaanin kuvan kuvailun eroavaisuuksia ei ole aikaisemmin tutkittu. Työni tilaajana ja työelämäohjaajana toimi Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen.</p> <p>Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Lisäksi tein sisältöanalyysisen tutkimuksen siitä, mitä asioita kuvista tulee esille ja miten spontaani ja etukäteen valmisteltu kuvailu eroavat toisistaan. Työstäni on mukana myös kolmen ammattilaistulkin toteuttamat kuvailut kahdesta työssä olevassa kuvasta. Teoreettisena viitekehystenä on käytetty kirjallisuutta kuvailusta ja kuurosokeudesta. Tuottamani kuvien kuvailut tulevat osaksi Kehotarinoita haptiiseilla kirjasta julkaistavaa äänikirjaa.</p> <p>Sisältöanalyysin tulokset eivät ole yleistettävissä, mutta työstä voidaan hyödyntää tietoa käytännön tilanteisiin, joissa kuvien kuvailua tapahtuu. Työstäni hyötyvät kuurosokeiden parissa työskentelevät viittomakielen tulkit sekä muut työntekijät ja henkilöt. Lisäksi näkövammaisten lähipiirissä olevat henkilöt voivat myös hyötyä tuloksista.</p>	
Asiasanat kuurosokeat, kuva, kuvailu	

ABSTRACT

Author Tanja Pernu	Number of Pages 31
Title From pictures to words – verbal describing five pictures from the book of Bodystories in haptics	
Supervisor Outi Mäkelä	
Subscriber and/or Mentor The Finnish Deafblind Association, Riitta Lahtinen, PhD	
Abstract <p>The purpose of this study was to produce verbal description from five pictures. Another purpose was to study and observe things that come out of pictures. Pictures are part of the book called Bodystories in haptics. Writers of this book are Riitta Lahtinen and Russ Palmer. In general there are already studies about description, but detailed studies of spontaneously and in advance prepared description differents haven't been study before. The subscriber and mentor of the thesis is The Finnish Deafblind Association's communicationchief Riitta Lahtinen.</p> <p>The thesis was produced as functional thesis. I also made contents analysis study about what things rise from pictures and how spontaneously and in advance prepared describing are different. In this thesis there is also picture describing from three professional interpreters. They did verbal descriptions of two of these pictures. In this study as on theoretical framework was used literature of the description and deaf blindness. The description of the pictures that I produced, will later come a part of Bodystories in haptics soundbook.</p> <p>The results of content analysis cannot be generalized, but you can use this thesis information in any practical situations that includes description of pictures. My thesis is useful for signlanguage interpreters who work with deafblind customers and also other employees and persons. Also people who are closed to visually impaired person can benefit the results of this thesis.</p>	
Keywords deafblind, picture, description	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 KUVAILU	6
2.1 Kuurosokeat viittomakielentulkin asiakasryhmänä	8
2.2 Kuvailumenetelmiä	8
2.3 Kuvien kuvailu	9
3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT JA TOTEUTUS	10
4 PROSESSIN KULKU	12
5 TULOSTEN ESITTELY JA ANALYSOINTI	15
5.1 Kuinka valmisteltu ja spontaani kuvien kuvailu eroavat toisistaan?	15
5.2 Mitä asioita kuvien kuvailussa tuodaan esille?	19
6 POHDINTA	20
LÄHTEET	23
LIITTEET	25

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni produktina toteutin sanallisen kuvailun viidestä Kehotarinoita haptiiseilla -kosketusviestejä kaikenikäisille kirjasta löytyvästä kuvasta. Kirjan on kirjoittanut Riitta Lahtinen ja Russ Palmer. Työni tilaajana ja työelämäohjaajana toimi Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen.

Työni on toiminnallinen opinnäytetyö. Lisäksi tein sisältöanalyysin kuvista tutkimuskysymysteni pohjalta eli spontaanin ja etukäteen valmistellun kuvan kuvailun eroavaisuuksista, sekä siitä mitä asioita kuvista kuvailussa tuodaan esille. Toteutin työni kuvailemalla viisi kirjasta löytyvää kuvaa itse. Toteuttamieni kuvailujen lisäksi kolme ammattilaistulkkiä teki näiden viiden kuvan joukosta kahdesta kuvailun. Kaksi heistä teki spontaanin kuvailun kuvista ja yksi tulkki minun lisäkseni teki etukäteen valmistellun kuvailun. Käytän työssäni teoreettisena viitekehyksenä kirjallisuutta kuvailusta ja kuurosokeudesta.

Kuvailusta on tehty aikaisemminkin opinnäytetöitä, mutta työni eroaa näistä näkökulman puolesta. Työni tavoitteena on tuottamieni kuvailujen lisäksi tarkastella mitä kuvista nostetaan esille, sekä spontaanin ja etukäteen valmistellun kuvan kuvailun eroavaisuuksia. Opinnäytetyöni aihe tuli suoraan tilaajan tarpeesta, koska tilaajan kirjoittama Kehotarinoita haptiiseilla - kirja tullaan myöhemmin julkaisemaan äänikirjana. Kuvailuni kuvista tulevat osaksi tätä äänikirjaa. Opinnäytetyöstäni hyötyvät tilaajan lisäksi kaikki he, jotka ovat kiinnostuneita kuvien sanallisesta kuvailusta, kuten esimerkiksi kuurosokeiden parissa työskentelevät tulkit.

Työni rakentuu siten, että luvussa kaksi kerron kuvailusta tarkemmin sekä käsitelen kuurosokeita asiakasryhmänä. Kolmannessa luvussa kerron opinnäytetyöni taustasta ja toteutuksesta. Luvussa neljä kerron produktin prosessin kulusta. Viidennessä luvussa käsittelen ja analysoin työni tuloksia. Viimeisessä kuudennessa luvussa on pohdintaa.

2 KUVAILU

Kuvailulla välitetään tietoa ympäristöstä. Sen avulla ihminen saa ymmärryksen visuaalisista ja auditiivisista kohteista ja kokonaisesta ympäristöstä. Kuvailun avulla saadaan selkeämpi kuva ympärillä olevista asioista ja tapahtumista. Kuvailu antaa tukea ihmisen aistihavainnoille, kuten esimerkiksi antaa vahvistusta jollekin nähdylle asialle tai on kosketushavainnon tukena. Ympäristöstä voidaan poimia paljon erilaisia visuaalisia asioita, joita voi kuvailla. Ne voivat olla esimerkiksi ihmisiä, heidän toimintatapojaan tai käyttäytymistään. Tai kuvailla voi myös esineitä, luonnon elementtejä, liikennevälineitä ja oikeastaan kaikkea mahdollista mitä ympärillä tapahtuu. Kuurosokea asiakas voi saavuttaa esimerkiksi erilaisia kulttuuripalveluja kuvailutulkkauden avulla. Kuvailutulkkaus tarkoittaa sitä, että joku kulttuuritapahtumissa esiintyvä visuaalinen kohde sanallistetaan. Alun perin kuvailutulkkaus on saanut alkunsa Amerikassa 1970-luvulla. (Lahtinen, Palmer & Lahtinen 2009, 12, 59.)

Kuvailun avulla tehdään ympäristöstä selkeämpi kokonaisuus ja sen avulla välitetään tietoa siitä, mikä kuurosokealla näön ja-/tai kuulon puuttumisen vuoksi jää huomioimatta. Kuvailu luo verkon asiayhteyksien välille. Tilanteet ja ympäristö pysyvät näin ollen paremmin hallinnassa. Jokainen kuvailun varassa oleva haluaa kuvailtavan erilaisia asioita, joten onkin tärkeää, että tulkki ottaa huomioon jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet. Kuvailutapoja on erilaisia. Se voi olla etukäteen valmisteltua, spontaania tai tilanteen jälkeen tapahtuvaa kuvailua. Tilanteen jälkeen tapahtuvaa kuvailua sanotaan myös jälkitulkkaukseksi. Tätä menetelmää voi käyttää esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa ollaan liikenteessä ja pitää keskittyä asiakkaan opastamiseen. Myöhemmin rauhallisemmassa paikassa voi jälkitulkkauksena suorittaa jonkin aikaisemmin esille tulleen asian tai tapahtuman kuvailun. (Lahtinen 2005.)

Tilanteessa, jossa kuvailu tapahtuu, kuvailijan on kielellistettävä eli koodattava silmän ja näön välittämä tieto käsitteiden jonoksi. Kun ympäristössä olevista asioista kerrotaan asiakkaalle, pitää kuvailijan muuttaa kolmiulotteinen kuva yksiulotteiseksi sanojen virraksi. Vain pienenkin katselmuksen sisältämä infor-

maatio muutettuna sanalliseen muotoon vie useita minuutteja. Kuvailijalta vaaditaan visuaalista lukutaitoa. Se tarkoittaa, että ihminen ymmärtää fyysisen ympäristön, kuvallisten kohteiden sekä esinemaailman visuaalisen järjestyksen. Jos haluaa kehittyä visuaalisen lukutaidon hallitsemisessa, kuvailijan pitää ymmärtää näkemisen lainalaisuuksia. Perustaitoja visuaalisesta lukutaidosta opitaan yleensä luonnostaan. Esimerkiksi itkevän ihmisen ymmärretään usein ilmentävän surullisuutta. Ympäriällämme oleva visuaalinen todellisuus sisältää säännönmukaisuuden, vakiintuneen järjestyksen sekä näihin sisältyvän kulttuurisen merkityksen, esimerkiksi liikennemerkit. (Lahtinen, Palmer & Lahtinen 2009, 18 -19.)

Kuvailu voidaan jakaa ainakin neljään alueeseen sisällön laajuuden mukaan. Ne ovat perusominaisuuksien kuvailu, peruskuvailu, tarkka kuvailu ja laajennettu kuvailu. Perusominaisuuksien kuvailussa kerrotaan aivan lyhyesti kuvailtavan asian ominaisuuksia, kuten esimerkiksi, että kyseessä on mainosteksti. Peruskuvailulla halutaan kertoa vastaanottajalle hänen tarpeisiin liittyvää perustietoa kohteesta ja toiminnasta. Tarkassa kuvailussa kerrotaan enemmän kohteen yksityiskohtia, jolloin vastaanottajalla on helpompi hahmottaa asiakokonaisuus. Laajennetussa kuvailussa kerrotaan tarkan kuvailun lisäksi myös kohteen taustatiedot, kuten esimerkiksi taiteilijan henkilöhistoria. (Lahtinen ym. 2009, 22.)

Kuvailun järjestelmällisyyttä voi harjoitella. Jonkin asian kuvailun voi aloittaa joko itsestä ulospäin tai ulkoa itseään kohti, alhaalta ylös tai toisinpäin, takaa eteen tai edestä taakse. Yleisempänä tapana pidetään kuvailun aloittamista oikealta vasemmalle tai päinvastoin. Kuurosokeat yleensä toivovat kuvailun alkavan itsestä ulospäin, koska näin he voivat samanaikaisesti rakentaa mielessään karttaa tilasta tai mielikuvaa asiasta. Kun kuvailusuunta on valittu, pitäisi kuvailun edetä tämän jälkeen loogisessa järjestyksessä. Kuvailun kautta kuurosokea henkilö voi yhtyä tilaan niiltä osin, mitä hän ei voi omin aistein saavuttaa. (mt., 23.)

2.1 Kuurosokeat viittomakielentulkin asiakasryhmänä

Kuurosokeiden näön ja kuulon asteet vaihtelevat yksilöittäin. Erilaisten palveluiden piirissä on noin 800 kuurosokeaa. Yhdistelmä kuulo- ja näkövammasta aiheuttaa ongelmia erityisesti arkeen liittyvissä tiedonhankinnan, kommunikaation ja liikkumisen saralla. Kuurosokeiden käyttämät kommunikaatiotavat ovat monipuolisia ja rikkaita. (Kuurosokeat 2015; Hynynen, Pyörre, Roslöf 2003, 53.)

Kuurosokeiden yksi yleisimmin käyttämä palvelu on tulkkauspalvelu. Kuurosokean henkilön vuosittainen tulkkauspalvelun vähimmäismäärä on 360 tuntia. Tunteja voi aina hakea lisää jos tämä vähimmäistuntimäärä ei riitä henkilön tarpeisiin. Asiakkaan ei tarvitse maksaa tulkkauspalvelusta mitään. Asiakkaalla on mahdollisuus käyttää tulkkauspalvelua kaikissa sellaisissa elämäntilanteissa, mihin liittyy ihmisten välistä vuorovaikutusta ja myös ympäristön kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta sekä kuurosokeudesta johtuvaa viestien välittämisen tarvetta. Kuurosokeille tulkkauksen kolme pääosaa ovat opastus ja kuvailu sekä tulkkaus. (Kovanen, Mielityinen & Västilä 2012, 118 - 119.)

Kuurosokeat asiakasryhmänä on erittäin monipuolinen ja vaihteleva, ja se tekee heidän kanssaan työskentelystä mielenkiintoista. Asiakasryhmä asettaa tulkeille tietynlaisia vaatimuksia ja vaatii joustavuutta sekä haastaa kokeilemaan omia ammatillisia rajoja, koska jokainen yksilö tästä asiakasryhmästä on erilainen ja heillä kaikilla on erilaiset tarpeet liittyen tulkkauspalveluun. Monella kuurosokealla on oma tulkkirinki. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaalla on esimerkiksi viisi tuttua tulkkia, joita hän käyttää tulkkauksessa.

2.2 Kuvailumenetelmiä

Kuurosokeille kuvailu voi olla viitottua tai sanallista. Kosketukseen perustuva sosiaalishaptinen kommunikaatio on toimiva keino jakaa kuulon ja näön kautta saatavaa tietoa ympäristöstä tilanteissa, joissa tulkkaukseen ja kuvailuun ei ole riittävästi aikaa. Haptiisit voidaan määritellä kommunikaation palautejärjestel-

mäksi. Haptiisi-käsitteen alle kuuluvat sosiaaliset pikaviestit, keholle piirtäminen, henkilö- ja ympäristökontaktit sekä opastaminen liikkeiden avulla. Kosketuksen voi jakaa eri osa-alueisiin, kuten suunta, painovoima, liike ja rytmi. Nämä osa-alueet määritellään sanalla hapteemi. Hapteemit muodostavat kieliopin viestien vaihdolle. (Vartio 2011, 294.)

Kuvailla voi myös liikkeen kautta, esimerkiksi ohjaamalla henkilön käsi esineeseen, tai tulkki voi piirtää tai käyttää sosiaalisia pikaviestejä asiakkaan keholle. Sosiaaliset pikaviestit ovat keholle tehtäviä kosketukseen perustuvia yksittäisiä merkkejä. Sosiaaliset pikaviestit erottuvat toisistaan selkeästi ja ne antavat asiakkaalle lyhyesti ja nopeasti tiedon tilanteeseen liittyvästä asiayhteydestä. Niistä voi käyttää myös nimitystä ”kehomerkit” tai ”kehoviittomat”. Keholle tehdyt viittomamerkit tehdään samassa muodossa kuin ne tehtäisiin vapaaseen tilaan viitottuna. Sosiaaliset pikaviestit ovat ajan kuluessa muokkautuneet keholle sopivaan muotoon ja niistä voi esiintyä erilaisia muunnelmia. (Lahtinen 2005, 12 - 13.)

2.3 Kuvien kuvailu

Kuvallinen kulttuuri muodostaa osan visuaalista ympäristöä (Lahtinen, Palmer & Lahtinen 2009, 85). Kuvan kuvailu aloitetaan kertomalla millainen kuva on kyseessä, esimerkiksi onko kuva henkilökuva, mainosvalokuva tai röntgenkuva. Kuvailussa kerrotaan kuinka paljon siinä on kohteita, esimerkiksi ihmisiä, ja kuinka ne ovat sijoittuneet kuvaajasta päin katsottuna. On myös hyvä kertoa asioiden mittasuhteet ja kuinka kuvassa on käytetty tilaa. Esimerkiksi yksi asia voi peittää kuvan melkein kokonaan, joten tausta jää epämääräiseksi, tai kuva on otettu kauempaa, joten siinä on enemmän kuvailtavia asioita ja niiden välisiä suhteita. Kuvia voi kuvailla erittäin yksityiskohtaisesti tai yleispiirteisesti sen mukaan, mikä on kuvailun vastaanottajan toive. (Lahtinen ym. 2009, 90 – 91.)

3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT JA TOTEUTUS

Alusta asti minulla on ollut ajatus siitä, että haluan tehdä opinnäytetyöni kuurosokeisiin liittyvästä aiheesta. Otin yhteyttä Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikatiopäällikkö Riitta Lahtiseen ja kysyin häneltä olisiko hänellä antaa idea työni aiheeksi. Hän on koulutustaustaltaan myös viittomakielentulkki, kuvailutulkki sekä liikkumistaidon ja näönkäytön ohjaaja. Riitta Lahtinen on käyttänyt omassa arjessaan kuvailua jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan ja hän on myös opettanut kuvailua vuodesta 1995 lähtien eri ammattiryhmille. Hän on lisäksi tehnyt analysointia kuvailun eri osa-alueista, perusteista sekä menetelmistä. (Lahtinen, Palmer, Lahtinen 2009, 3-5.) Riitta antoi minulle muutaman idean aiheista ja yksi niistä oli kuvien sanallinen kuvailu liittyen hänen myöhemmin julkaistavaan Kehotarinoita haptiiseilla - kirjaansa. Päätin tarttua tähän aiheeseen ja ryhdyin miettimään mahdollisia toteuttamistapoja.

Kehotarinoita haptiiseilla – kosketusviestejä kaikenikäisille -kirja kertoo sosiaalishaptisen kommunikaation taustasta sekä tuntoaistiin liittyvästä teoriasta. Kirja sisältää myös vinkkejä ja harjoituksia siitä, kuinka haptiiseja käyttämällä voi keholle ilmaista erilaisia asioita. Harjoitukset sopivat kaiken ikäisille haptiisien käyttäjille. Kirja sopii kaikille niille, jotka työskentelevät haptiiseja käyttävien kuurosokeiden kanssa, kuten esimerkiksi kommunikaatio-ohjaajille tai liikkumistaidon- ja näönkäytön ohjaajille. (Lahtinen&Palmer 2014, 10 - 11.)

Kehotarinoita haptiiseilla -kirja tullaan myöhemmin lukemaan puhuttuun muotoon daisy-äänitteenä. Kuvailuni tulevat siis osaksi kirjasta myöhemmin julkaistavaa äänikirjaa. Daisy on lyhenne englanninkielien sanoista Digital Accessible Information System. Daisy-äänikirja on näkövammaisten ja muiden lukemiseesteisten käyttöön kehitetty digitaalinen äänikirja, joka on Daisy-muodossa (Suomen daisy-konsortio 2015).

Päädyin toteuttamaan työni toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö on hyvä tapa kehittää omaa ammattitaitoa ja tehdä samalla työelämää kehittävä hanke tai tutkimus. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 5). Valitsin tä-

män menetelmän, koska halusin tehdä jotain konkreettista ja sen jälkeen analysoida produktin sisältöä. Työssäni on myös tutkimuksellinen puoli. Työn tutkimuskysymykset ovat kuinka spontaani ja etukäteen valmisteltu kuvan kuvailu eroavat toisistaan sekä mitä asioita kuvailussa tuodaan esille. Tutkimuksessani olen käyttänyt apuna kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyvää sisällysanalyysiä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan materiaalia yksityiskohtaisesti ja monitahtoisesti, ei niinkään keskityä teorian tai hypoteesin testaamiseen. Aineistoa käsitellään ainutlaatuisena ja sitä tulkitaan sen mukaisesti. Tarkoituksena on paljastaa materiaalista odottamattomia asioita. Sisällysanalyysi on menettelytapa, jonka avulla voi tehdä systemaattista ja objektiivista analysointia dokumenteista. Tätä menetelmää käytettäessä dokumentti voi olla melkein mikä vain kirjallisessa muodossa oleva materiaali, kuten esimerkiksi artikkeli, puhe, dialogi tai kirje. Sisällysanalyysissä etsitään tekstistä merkityksiä. Tässä työssä dokumenttina ovat sanalliset kuvailut kuvista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 164; Tuomi & Sarajärvi 2009, 103-104.)

Osa Kehotarinoita haptiiseilla -kirjan kuvista on jo valmiiksi kuvailtu, joten valitsin työhöni mukaan sellaiset kuvat, joita ei ollut vielä kuvailtu. Toteutin produktin kuvailemalla kaikki viisi kuvaa ensin itse. Tehtyäni kuvailut otin yhteyttä neljään ammattitulkkiin ja pyysin heitä kuvailemaan kaksi näistä kuvista (Kuvat 1 & 4). Olin suunnitellut ammattilaisten kuvailut niin, että kaksi tekee spontaani kuvailun (Tulkki A & B) ja kaksi (Tulkki C & D) etukäteen valmistellun kuvailun, mutta ainoastaan kolme heistä vastasi pyyntööni. Jaoin heidät niin, että kaksi teki spontaanikuvailun ja yksi etukäteen valmistellun kuvailun minun lisäkseni. Tämä siksi, että halusin saada enemmän vertailukohtaa omille etukäteen valmistelluille kuvailuilleni spontaanista kuvailusta. Koska toinen työni tutkimuskysymyksistäni liittyy juuri etukäteenvalmistellun ja spontaanin kuvailun eroavaisuuksiin.

Kaikki kolme ammattitulkkiä, joilta pyysin kuvista kuvailun ovat työskennelleet kuurosokeiden asiakkaiden kanssa ja tehneet kuvailua aikaisemminkin. Kaikki kuvailun tehneet tulkit olivat omalta osaltaan kiinnostuneita mahdollisuudesta osallistua työhöni mukaan. Tulkkien henkilöllisyyden suojaamiseksi en kerro heistä muuta tietoa.

Spontaani kuvailu tässä työssä tarkoittaa sitä, että kuvailu tapahtuu kasvokkain tilanteessa, missä tulkit näkee kuvan ensimmäisen kerran ja saman tien kuvaillee kuvan siinä tilanteessa nauhalle. Etukäteen valmisteltu kuvailu toteutettiin sähköpostin välityksellä ja tulkillla oli aikaa miettiä kuvailua ennen kuin hän lähetti minulle valmiin kuvailun. Ammattilaisten tekemät kuvailut eivät millään tavalla vaikuttaneet omiin tuotoksiini, koska olin tehnyt ne valmiiksi jo aikaisemmin. Halusin ottaa tämän etukäteen valmistellun ja spontaani kuvailun vertailun mukaan opinnäytetyöhöni, jotta saan työhöni enemmän syvyyttä ja näkökulmaa.

Samasta aiheesta on tehty jo sivuavia opinnäytetöitä. Kuten esimerkiksi Niemelä Taru (2011): Kirjallinen kuvailu kuurosokealle: - kuvailun sisältö ja subjektiivisuus, Murtola Tiia (2013): Kuvia käsille ja korville – Tuntosarvi-lehden kuvien kirjallinen kuvailu, Närä Johanna (2014): Silmänruokaa korville ja keholle: Tapaustutkimus ruoka-annosten kuvailusta kuurosokealle sekä Saarela Tiina (2013): Kummitusääni kummituskekkereissä – Miten kuvailutulkkaus toteutettiin lasten nukketatterissa.

4 PROSESSIN KULKU

Toteutin viiden kuvan kuvailut tammikuussa 2015. Ammattilaisten tekemät kuvailut toteutettiin maaliskuussa 2015. Minulla on vähäinen kokemus kuvailusta, koska olen harjoitellut kuvailua ainoastaan koulussa ja yhdessä todellisessa tilanteessa kuurosokean asiakkaan kanssa. Produktin tuottamisen yhteydessä mietinkin, onko minun mahdollista toteuttaa teoksen kuvista toimiva ja tarkoituksenmukainen kuvailu. Mallia kuvailuihin otin Kehotarinoita haptiiseilla-kirjaan jo kuvailuista kuvista. Pyrin tuottamaan kuvailut samalla tyylillä kuin jo kirjassa olemassa olevat kuvailut ovat toteutettu, jotta ne olisivat yhtenäisiä niiden kanssa. Tällä tavalla kirjasta myöhemmin julkaistava äänikirja pysyisi tasapainossa ja sitä olisi helpompi kuunnella. Ohjenuorana käytin kuvailusta kirjoitettua Aistikuvailu-teosta.

Opinnäytetyötä tehdessäni minun piti huolellisesti perehtyä kuvailuun koko prosessin ajan ja pitää mielessä, että lopputulos tulee olemaan tarpeeksi informa-

tiivinen, mutta silti kompakti ja helposti luettava kokonaisuus. Minun piti miettiä myös sitä, ettei kuvailusta tule liian raskas, jotta sen jaksaa kuunnella. Jos yhdestä asiasta tekee pitkän yksityiskohtaisen kuvailun, asia menettää mielenkiintonsa eikä siitä myöhemmin enää muista paljoakaan. Olen huomannut tämän itseni kohdalla, jos joudun kuuntelemaan yhdestä pienestä asiasta pitkän selostuksen, lopulta aivoni eivät enää vastaanota informaatiota, enkä enää myöhemmin pysty muistamaan mistä asiassa on ollut kyse.

Kun aloitin tekemään produktia, tein monta hahmotelmaa siitä mitä kuvasta olisi hyvä kertoa ensimmäiseksi. Mietin erilaisia lähtökohtia, mutta päädyin lopulta aloittamaan kuvailun kertomalla kuvasta yleisen käsitteen. Esimerkiksi kuvissa 1 ja 2 (ks. Liite) aloitin kertomalla, että kyseessä on kuva lastenkirjan aukeamasta. Tällä tavoin sain kuvailun vastaanottajalle välitettyä heti tietynlaisen käsityksen kuvan sisällöstä. Tämän jälkeen lähdin avaamaan kuvan sisältöä enemmän yksityiskohtaisemmin.

Tehtyäni kuvailut valmiiksi sellaiseen muotoon mihin olin tyytyväinen, jätin ne hetkeksi hautumaan. Myöhemmin palasin kuvien pariin ja aloin tarkastella niitä siitä näkökulmasta, mitä asioita olen huomioinut kuvista ja mitä en. Kuvat 1 ja 2 ovat yksinkertaisia, koska ne on otettu pienille lapsille tarkoitettuun lastenkirjasta. Näiden kuvien kohdalla olen kertonut kaikki kuvassa esiintyvät asiat ja niiden ulkonäön. Kuvailu on silti mielestäni yksinkertainen ja tiivis kokonaisuus, koska kuvailtavia asioita ei ole paljon.

Kuvissa 3, 4 ja 5 tapahtuu paljon enemmän. Näiden kuvien osalta jouduin enemmän miettimään mitä asiaa haluan korostaa sekä kuinka tuon esille, että kuvat 3 ja 5 kuvaavat kolmiulotteista asiaa. Kuvassa 3, jossa on keskiössä tyynty, jätän kuvailusta pois kaiken taustatavaran. Kuvasta käy ilmi, että tyynty on luultavasti jossain varastossa, koska tyyntyn takana näkyy esimerkiksi muovipusseja. En kokenut tämän tiedon olevan tarpeellista kuvailussa, joten jätin sen kokonaan pois. Keskityn vain kuvailemaan tyyntyä, koska siihen silmä ensimmäisenä kiinnittää huomion ja se on kuvan pääasia. Tällä ratkaisulla kuvailusta ei tullut liian yksityiskohtainen ja pitkä. Kuvan 5 kohdalla halusin korostaa kuvan vahvaa sidettä tunnettuun satuun ”Punahilkka”. Sen vuoksi päädyin kuvailemaan asiat niin, että kuvailun vastaanottaja ymmärtää asioiden liittyvän sadun

tarinaan. Erittelin kuvassa olevan mummon, tytön ja suden eli sadun päähahmot. Erikseen vielä mainitsen kirjasta, joka on sijoitettu liivin viereen.

Pyrin säilyttämään kuvailussa neutraalin sävyn, koska halusin välttää omien mielipiteideni vaikutusta lopputulokseen. Kaikki ihmisethän näkevät ja kokevat asiat eri tavalla ja ilmaisevat mielipiteensä niiden pohjalta. Kaikki aikaisemmat kokemukset, kulttuuri, tiedot, yleiset toimintatavat, perehtyneisyys asiaan tai kuvailtavien asioiden määrä vaikuttavat siihen mitä kuvailija poimii kohteesta kuvailtavaksi. (Lahtinen, Palmer, Lahtinen 2009, 24.) Mielestäni kuvailussa oli tärkeää pysyä yleisellä tasolla, jotta mahdollisimman moni kuvailun vastaanottaja saa mahdollisimman hyvän kuvan kuvailemistani kuvista, koska kirjassa jo valmiina esiintyvät kuvien kuvailut ovat myös tiiviitä ja selkeitä kokonaisuuksia. Halusin korostaa kuvien kuvailussa vain pääasioita ja värejä. Jätin pienet yksityiskohdat pois, koska näin sain kuvailun pysymään hallinnassa eikä tekstin pituus lähtenyt leviämään mahdottomiin mittasuhteisiin.

Ammattitulkeilta saadun materiaalin kerääminen sujui odotetusti. Olin tulkkieihin yhteydessä sähköpostin välityksellä. Kerroin heille mitä odotan heidän tekevän ja sovin myös spontaanin kuvailun tekevien tulkkien kanssa kaikki tapaamiseen liittyvät asiat. Etukäteen valmistellun kuvailun tekevän tulkin kanssa emme koskaan nähneet kasvotusten. Kaikki yhteydenpito ja materiaalin vastaanottaminen hänen kanssaan tapahtui sähköpostin välityksellä. Valmiin etukäteen valmistellun kuvien kuvailun olen siirtänyt sellaisenaan sähköpostista työhöni.

Toteutin tapaamisen spontaanin kuvailun tekevien tulkkien kanssa kasvotusten maaliskuussa 2015. Tapasin molemmat yksittäin, jotta he eivät saisi vaikutteita toistensa kuvailluista. Kerrotuani heille vielä kerran mikä tarkoitus tapaamisellamme oli ja mitä heidän pitää tehdä, pääsimme aloittamaan kuvailun nauhoituksen. Tulkit eivät olleet nähneet kuvia aikaisemmin, jotta tilanne olisi mahdollisimman aito ja spontaani. Kun kaikki oli valmista, näytin kuvan tulkkille ja aloin nauhoittamaan tilannetta. Tulkit katsoivat kuvaa hetken ajan ja kertoivat sitten mitä he kuvissa näkivät. Ammattilaisten tekemät spontaanit kuvailut olen siirtänyt suoraan nauhoitetusta materiaalista tähän työhön. En ole muuttanut kuvailun sisältöä millään tavalla. Olen litteroinut kerronnan ja siistinyt ulkoasua sen

verran, että olen poistanut sieltä kaikki ylimääräiset täytesanat sekä mietintääni.

5 TULOSTEN ESITTELY JA ANALYSOINTI

Kuvailujen perusteella pyrin selvittämään löytyykö etukäteen valmistellusta ja spontaanista kuvailusta eroavaisuuksia sekä mitä asioita kuvista kuvailussa nousee esille. Vertailin omia kuvailujani ammattilaisten tekemiin tuotoksiin. Ammatillaiset toteuttivat kuvailun kuvista 1 ja 4. Näin sain pienen otannan materiaalia opinnäytetyöni pohjaksi. Viittaan ammattitulkkeihin tekstissä käyttämällä heistä nimityksiä tulkki A, B ja C. Tulkit A ja B tekivät spontaanin kuvailun kuvista ja Tulkki C etukäteen valmistellun kuvailun.

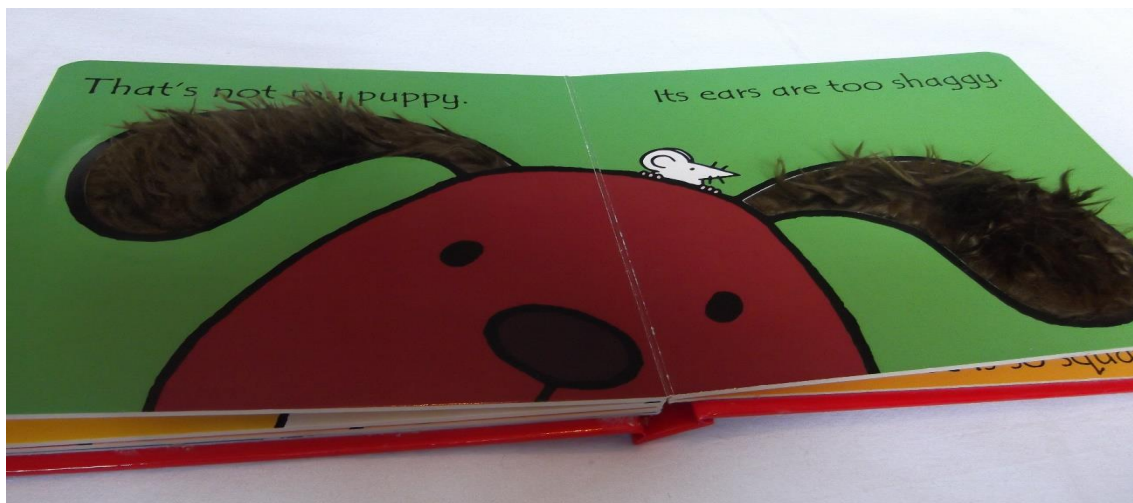
Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Kuinka valmisteltu ja spontaani kuvailu eroavat toisistaan?
2. Mitä asioita kuvailussa tuodaan esille?

5.1 Kuinka valmisteltu ja spontaani kuvien kuvailu eroavat toisistaan?

Kun aloitin etukäteen valmistellun ja spontaanin kuvailun vertailun huomasin heti ensimmäiseksi, että spontaani kuvailu on yleispiirteisempää ja tyyliltään rennompaa kuin valmisteltu kuvailu. Spontaanissa tilanteissa ihminen sanoo sen mikä hänelle ensimmäisenä tulee mieleen ja se näkyy myös kahden spontaanin kuvailun tehneen tulkkien tuottamassa materiaalissa. Pieniin yksityiskohtiin ei ole aikaa tai mielenkiintoa takertua.

KUVA 1

Kuvan 1 kuvailussa tulkki A kertoo kuvassa olevan punainen koiranpää, kun puolestaan minä olen kuvaillut sen viinipunaiseksi koiranpääksi. Myös tulkki C sanoo koiranpään olevan punainen. Tulkki B ei kerro koiran pään väriä ollenkaan. Tulkki B ei kerro kuvassa esiintyviä muitakaan värejä, vain ainoastaan kertoo korvien olevan tummat. Tätä asiaa taas tulkit A ja C eivät kerro ollenkaan, he kertovat korvista vain sen, että ne ovat karvaiset. Olen itse kuvaillut korvat tummanruskeiksi ja karvaisiksi. Kaikki muut ovat kuvaillut valkoisen hiiren, ainoastaan tulkki B on jättänyt tämän kokonaan pois, eikä viittaa hiireen missään vaiheessa. Kirjan aukeaman taustaväriin on myös kuvaillut kaikki muut, mutta ei tulkki B. Kuvailin itse taustaväriin olevan metsänvihreä, tulkki A sanoi sen olevan tavallisen vihreä ja tulkki C käytti siitä ilmaisua tummanvihreä.

Värien lisäksi kiinnitin huomiota hiiren kuvailuun tai tarkemmin siihen, mihin hiiri on sijoitettu. Minä ja tulkki C olemme kertoneet hiirenpään kurkistavan koiran päältaelta ja puolestaan tulkki A sanoo hiiren kurkkaavan koiran pään takaa. Tulkki A:n kuvailusta jää puuttumaan tieto hiiren tarkasta paikasta suhteutettuna koiran päähän sekä kerronnasta saa käsityksen, että kuvassa näkyy kokonainen hiiri. Tulkki B ei huomioi hiirtä ollenkaan jättäen sen pois kuvailusta.

Tein myös havainnon siitä, että tulkki A käänsi kuvassa 1 esiintyvän englannin kielisen lauseen suoraan suomen kielelle, mutta mainitsi kyllä, että kuvassa lukee englanniksi tällainen lause. Kun taas tulkki B kertoi kuvassa olevan englanniksi lause ja lausui tämän lauseen sitten englanninkielellä. Itse toteutin saman

kohdan kuvailun kertomalla, että kuvassa on lause englanniksi, mutta en lähtenyt kääntämään lausetta suomen kielelle. Mietin tätä asiaa pitkään, mutta tein lopulta ratkaisun olla kääntämättä lausetta. Ajattelin, että kuvailun vastaanottajalla on tässä vaiheessa vastuu kuvailun ymmärtämisestä. Kaikkia kuvailun vastaanottajia ei voi koskaan täysin miellyttää ja ajattelin tämän ratkaisun olevan toimivampi yleisellä tasolla. Myös tulkki C, joka toteutti kuvasta 1 etukäteen valmistellun kuvailun, teki samasta kohdasta samanlaisen kuvailun kuin minä ja tulkki B olimme tehneet.

Kumpikaan spontaanin kuvailun tehneistä tulkeista ei kertonut sitä miten koiranpää on sijoittunut aukeamalle. Minä kuvailin pään olevan aukeaman keskiossa ja tulkki C on kertonut pään sijoittuvan aukeaman molemmille puolille. Ainoastaan minä tuon esille koiran pistemäiset silmät ja soikion kuonon. Kerron vielä erikseen korvien sijoittumisen molemmille sivuille, mutta saman johtopäätöksen voi tehdä tulkki C:n kuvailusta, kun hän kertoo pään sijoittuvan molemmille puolille aukeamaa. Tällöin ihmiset automaattisesti tietävät myös korvien paikat, koska ne ovat aina pään molemmilla puolilla.

KUVA 4

Kuva 4 oli toinen kuva, josta ammattitulkit tekivät kuvailun. Heidän kerrontansa kuvasta on hyvin minimaalinen. Spontaanin kuvailun tehneet tulkit A ja B kuvailivat kuvaa vain neljällä lauseella, mutta etukäteen valmistellun kuvaillun tehnyt tulkit C käyttää kuvan kuvailuun ainoastaan kolme lausetta. Itse olen kuvaillut tämän kuvan yhdeksällä lauseella. Tässä asiassa kuvailumäärän ero on merkittävä. Voi olla, että tämä kuva oli tulkkien mielestä liian monipuolinen, koska he kaikki tekivät kuvasta erittäin tiiviin ja yleispiirteisen kuvailun. Kaikki kolme tulkki kertovat pääosin samat asiat, mutta hieman eri järjestyksessä.

Tulkit kertovat kuvassa olevan piirretty kuva leikkipuistosta. Kaikki tulkit kertovat lasten lukumäärän ja sen mitä kohteita kuvassa on ja montako lasta niissä on. Omassa kuvailussani kerron yksityiskohtaisemmin sen missä lapset ovat. Esimerkiksi kuvailen, että kaksi lasta on liukumäessä, toinen laskee ja toinen kiipeää portaita. Kuvan 4 kuvailussa käytän viitteitä horisontti, alaosa, oikea alareuna ja vasen alanurkka. Näitä ei kukaan ammattitulkeista tuonut kuvailussaan esille. Tämä tekee ammattilaisten tekemistä kuvailusta suppean ja yleispiirteisen.

Ammattitulkeista ainoastaan tulkit B kertoo kuvan olevan piirretty lyijykynällä. Kaksi muuta sanoo kyseessä olevan piirroskuvan. Tulkit A ja B kertovat, että kuva on myös väritetty puuväreillä. Tulkit A ja B vielä tarkentaa, että väriytykseen on käytetty erivärisiä puuvärejä. Tulkit C kertoo kuvan olevan väritetty eri väreillä eikä viittaa puuväreihin ollenkaan. Hän käyttää lisäksi tarkennusta taustaväristä kertoen sen olevan vaaleanvihreä. Omassa tuotoksessani kerron kuvan olevan piirretty lyijykynällä ja väritetty puuväreillä, kuten tulkit B teki. Kerron lisäksi horisontissa olevista vihreistä puista ja pensaista. Tuon esille myös sen, että liukumäki on sininen. Yleisenä piirteenä kuvailen lasten vaatteet, ne ovat väriykseltään erivärisiä. Minusta on oleellista tietää millä tekniikalla kuva on piirretty. Jos kuva olisi piirretty esimerkiksi vesiväreillä, kuva ei olisi niin tarkkaviivainen ja antaisi kuvailun vastaanottajalle aivan erilaisen mielikuvan kuvasta.

Tämän materiaalin pohjalta ajattelen, että etukäteen valmistellun ja spontaanin kuvailun eroavat toisistaan sisällön tarkkuuden perusteella. Spontaanissa kuvailussa kerrotaan kuvasta karkeasti vain pääasiat ja nekin yleensä yleisellä tasolla. Spontaanista kuvailusta ei käy ilmi missä asiat ovat tarkalleen ja miten ne

ovat sijoittuneet kuvaan. Kumpikaan spontaanin kuvailun tehneistä tulkeista ei käyttänyt kummankaan kuvan kuvailussa käsitteitä ”oikealla” tai ”vasemmalla”. Ainoastaan molemmat kertoivat sen, että kuvassa 1 sivun yläreunassa on tekstiä. Itse toteuttamissani kuvailuissa käytän viitteitä oikealla tai vasemmalla ja ylhäällä tai alhaalla.

5.2 Mitä asioita kuvien kuvailussa tuodaan esille?

Kaikki tässä työssä olevat kuvat kuvaillaan yleispiirteisesti ja tiivistetysti. Kuvissa tuodaan esille kuvissa esiintyvä aihe, esimerkiksi kuvassa 5 henkarissa oleva liivi. Kuvissa korostetaan vain pääasioita ja pienet yksityiskohdat jää puuttumaan, kuten kuvassa 3 keskityn kuvailemaan pelkästään tyynyn. Kerron siinä olevat asiat ja niiden värit, mutta taustalla olevat tavarat jäävät kokonaan kuvailusta pois.

Kuvan 5 kuvailussa kerron tarkasti mitä kuvia liivissä on ja miten ne ovat siihen sijoittuneet. En kuitenkaan erottele hahmojen ominaisuuksia tarkemmin, kuten esimerkiksi, että sudella on sininen silinterihattu päässä, tai että tytöllä on punaisen paidan alla vaaleansininen mekko. Kerron vain siniasuisesta sudesta ja punalakkisesta ja -paitaisesta tytöstä.

Värien kuvailu kuvissa vaihtelee. Kuvissa 1 ja 2 kerron hyvinkin tarkasti minkä värisiä asiat ovat. Kyseessä on kuvat lastenkirjoista, joten niiden värien esille tuominen kuuluu mielestäni selkeästi kuvailuun ja se auttaa kuvailun vastaanottajaa saamaan kuvasta selkeämmän kuvan. Värien kuvailu näissä kuvissa oli helppo toteuttaa, koska kuvailtavia asioita ei ole paljon. Kuvassa 4 värejä on käytetty runsaasti. Ammattilaistulkeista ainoastaan etukäteen valmistellun kuvailun tehnyt tulkki C viittasi yhteen väriin kuvailussaan, kun hän kertoi taustaväriin olevan vaaleanvihreä.

Kuvassa 4 ei tule esille lasten sukupuoli. Kaikki kuvailun tehneet puhuvat vain yleisesti lapsista, vaikka kuvasta näkee selvästi erottaa kumpaa sukupuolta leikkivät lapset edustaa. Mielestäni tämä ei kuitenkaan haittaa, koska käyttämäl-

lä yläkäsitettä lapsi kuvailusta ei tule liian yksityiskohtaista ja se sulautuu kokonaisuvaan paremmin. Kuvan 5 kuvailussa tulee esille, että kyseessä on mummo, tyttö ja susi. Nämä asiat liittyvät vahvasti kuvan tarinalliseen kerrontaan sadusta punahilkka.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöni toiminnallisen osan tavoite oli tuottaa viidestä kuvasta sanallinen kuvailu. Kuvat ovat osana Kehotarinoita haptiiseilla kirjaa. Kirjallisen osion tavoite oli vastata kahteen tutkimuskysymykseen toteuttamieni kuvailujen pohjalta, sekä verrata niitä kolmen viittomakielentulkinn tekemiin kuvailuihin. Tutkimuskysymykset olivat kuinka etukäteen valmisteltu ja spontaani kuvien kuvailu eroavat toisistaan ja mitä asioita kuvien kuvailussa tuodaan esille. Tilaajan tavoitteena on hyödyntää tekemiäni kuvailuja Kehotarinoita haptiiseilla - kirjasta myöhemmin julkaistavassa äänikirjassa.

Opinnäytetyössäni tulinkin siihen johtopäätöksen, että tässä työssä käytetyn aineiston koon perusteella ei voida saada yleistäviä tuloksia spontaanin ja etukäteen valmistellun kuvan kuvailun eroavaisuuksista, tai siitä mitä kuvien kuvailussa halutaan korostaa ja tuoda esille. Aineisto on liian suppea tähän tarkoitukseen. Työ on kuitenkin luotettava, koska olen perehtynyt kuvailuun huolellisesti sekä pitänyt mielessä koko opinnäytetyöprosessin ajan, että kuvailuista pitää tulla selkeät ja sellaiset, että kaikki kuvailun vastaanottajat voivat hyötyä niistä. Sain kuitenkin lisää tietoa siitä, että asioiden ymmärtäminen ja tulkitseminen on aina jokaisen katsojan silmissä. Ihmiset kokevat ja aistivat asiat eri tavalla. Tässä työssä on koottuna yhden ihmisen tulkinta viidestä kuvasta sekä kolmen ihmisen tulkinta kahdesta kuvasta.

Alusta asti oli selvää, että toteutan kuvien kuvailut itse ilman, että muiden ihmisten mielipiteet vaikuttavat niihin millään tavalla. Tämä asia oli myös tilaajan tiedossa. Tästä syystä toteuttamiani kuvailuja tulee tarkastella siitä näkökulmasta, että ne ovat vain yhden ihmisen tulkinta kuvista. Asioiden tulkitsemiseen tietynlaisella tavalla vaikuttaa esimerkiksi ihmisen aikaisempi tietämys kuvailtavasta

asiasta, tai liittykö aihe mahdollisesti jollain tavalla hänen menneisyyteensä ja vaikuttaa tätä kautta hänen ulosantiinsa kuvasta. Jokainen, tässä tapauksessa kuvan tulkitsija korostaa erilaisia asioita ja keskittää huomionsa niihin ja jättää itselle merkityksettömät asiat vähemmälle huomiolle tai kokonaan pois kuvailusta. Tästä syystä kuvailut ovat hyvin yksilöllistä.

Produkti onnistui mielestäni hyvin. Toteutin kuvista sellaiset kuvailut joihin olen itse tyytyväinen ja olen saanut niille myös tilaajan hyväksynnän. Toteutin materiaalin keräämisen ammattilaisilta onnistuneesti ja heidän anonyymisyys on säilynyt läpi koko työn, koska viittaat heihin käyttämällä kirjainkoodeja. Eettisestä näkökulmasta tarkasteltuna olen onnistunut pitämään työni selkeänä ja luotettavana.

Opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan onnistui mielestäni kohtalaisesti. Ensikertalaisuuteni opinnäytetyön tekijänä näkyy työn toteutuksessa. Olisin voinut omalta osaltani olla vielä aktiivisempi tuomaan työhön lisää näkökulmaa siinä vaiheessa, kun huomasin, ettei tämän kokoisella aineistolla saa kovin kattavaa käsitystä siitä, miten spontaani ja etukäteen valmisteltu kuvien kuvailu eroavat toisistaan tai siitä mitä asioita kuvista nostetaan esille. Olen mielestäni vastannut tutkimuskysymyksiin niin hyvin, kuin se on ollut aineiston puitteissa mahdollista.

Tutkimuskysymyksiin vastaamisessa tuli esille se, että spontaanin ja etukäteen valmistellun kuvan kuvailut eroavat toisistaan sisällön laajuuden perusteella. Spontaanissa kuvailussa jäi kokonaan puuttumaan asioiden paikantaminen kuvaan. Värejä tuotiin enemmän esille etukäteen valmistelluissa kuvailuissa. Muutama väri mainittiin myös spontaanissa kuvailussa. Molemmissa kuvailuissa tuotiin esille kaikki oleelliset kuviin liittyvät asiat. Tämän aineiston perusteella ei voi kuitenkaan yleistää mitään ilmiötä, koska nämä ovat vain neljän yksittäisen ihmisen tulkintoja kuvista.

Työni olisi saanut vielä enemmän ulottuvuutta, jos olisin tehnyt haastattelun kuvailun vastaanottajille kuurosokeille asiakkaille. Olisin voinut kysyä heidän mielipidettään tuottamistani kuvailuista ja saanut tätä kautta tietoa siitä olenko toteuttanut kuvailuni ymmärrettävällä tavalla ja olisiko heidän ymmärryksensä

vastannut alkuperäistä kuvaa. Minun olisi pitänyt myös alun perin tehdä laajempi suunnitelma kuvien kuvailusta. Olisin voinut pyytää ammattilaisia tekemään kuvailut kaikista viidestä kuvasta. Olisi ollut mielenkiintoista syventyä asiaan tarkemmin, jos vertailukohtia olisi ollut enemmän. Työni jäi tässä mittakaavassa suppeaksi.

Jatkotutkimuksen aihe voisi olla laajempi tutkimus spontaanin ja etukäteen valmistellun kuvien kuvailun eroavaisuuksista, koska tällaista kuvien kuvailun analysointia ei ole aikaisemmin tehty. Tutkimukseen olisi hyvä ottaa mukaan kuvailun vastaanottajien kommentteja siitä, kumman menetelmän mukaan toteutettua kuvailua he mieluummin kuuntelisivat.

LÄHTEET

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2013. Tutki ja kirjoita. 15. – 17. painos. Helsinki: Tammi.

Hynynen, Heidi, Pyörre, Susanna & Roslöf, Raija 2003. Elämä käsillä. Viittomakielentulkin ammattikuva. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A tutkimuksia 5. Helsinki: Multiprint Oy.

Kovanen, Merja, Mielityinen, Marianne & Västilä, Tuija 2012. Kuurosokeus osana elämää. Tietoa ja kokemuksia kaksoisaistivamman seurannasvaikutuksista. Helsinki: Suomen Kuurosokeat ry:n julkaisuja.

Lahtinen, Riitta, Palmer, Russ & Lahtinen, Merja 2009. Aisti kuvailu. Helsinki: Art-Print Oy.

Lahtinen, Riitta & Palmer, Russ 2014. Kehotarinoita haptiiseilla. Kosketusviestijä kaikenikäisille. Helsinki: Lönnberg Print & Promo.

Lahtinen, Riitta 2005. Sosiaaliset pikaviestit. Suomen Kuurosokeat ry. Julkaisu- ja A4 2005. Helsinki: Suomen Kuurosokeat ry.

Suomen Kuurosokeat ry 2015. Yhteispohjoismainen kuurosokeuden määritelmä. Viitattu 15.3.2015. <http://kuurosokeat.fi/maaritelma/index.php>

Suomen Kuurosokeat ry, Lahtinen, Riitta 2005. Kuulonäkövammaisille ja kuurosokeille kuvailu. Tuntosarvi 4/2005. Viitattu 15.3.2015. <http://www.kuurosokeat.fi/lehtiartikkelit/kuvailu.php>

Suomen Daisy-konsortio 2015. Usein kysyttyä. Viitattu 28.3.2015. <http://www.daisy-konsortio.fi/usein-kysyttya/>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vartio, Eero 2011. Poimintoja kuurosokeudesta. 1.painos. Helsinki: Suomen Kuurosokeat ry.

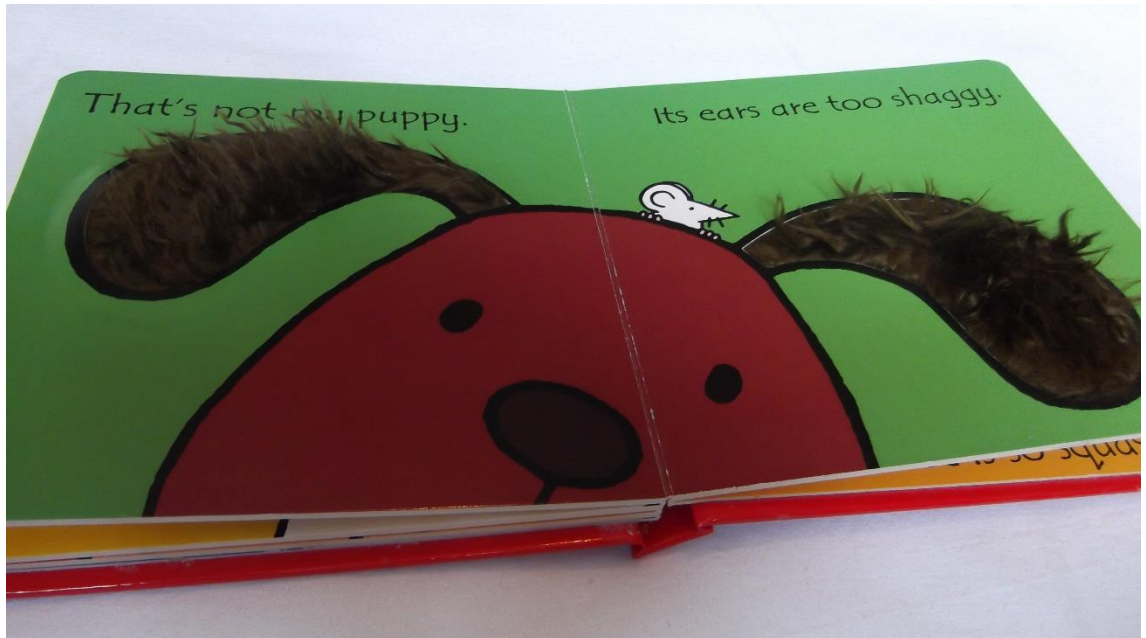
Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE1

Liite 1, kuva 1

Tuottamani kuvailu:

Kuvassa on lastenkirjan aukeama. Aukeaman pohjaväri on metsänvihreä. Piirretty viininpunainen koiranpää on noin aukeaman keskiössä. Päähän on piirretty mustat pisteet silmiksi ja isompi soikio kuonoksi. Isot tummanruskeat korvat ylettyvät molemmille sivuille. Korviin on tehty karva. Valkoinen piirretty hiirenpää kurkistaa koiran päältaelta. Sivujen yläreunassa lukee englanninkielinen teksti: ”That`s not my puppy. It`s ears are too shaggy.”

Spontaanikuvailu:

Tulkki A:

”Punainen koiranpää, näyttäisi olevan karvaiset korvat. Tämä on tällainen lasten koskettelukirja. Koiran pään takaa kurkkaa valkoinen hiiri. Taustaväri on tuollainen tavallisen vihreä. Sivun yläreun-

nassa lukee englanniksi: tämä ei ole minun pentuni, sen korvat on liian pörröiset.”

Tulkki B:

”Lastenkirjasta koirankuva. Keskellä sivuja on koiran naama ja korvat, muuta osaa ei näy. Korvat tummat ja karvaiset. Yläreunassa lukee englanniksi: That`s not my puppy. It`s ears are too shaggy”.

Valmisteltukuvaus

Tulkki C:

”Tummanvihreää taustaa vasten on punainen koiranpää. Pää sijoittuu aukeaman molemmille puolille. Kuvassa on sellainen lastenkirja, mikä on tarkoitettu kosketeltavaksi. Tästä syystä koiran korvat on karvaiset. Koiran päälta kurkistaa valkoinen hiirenpää. Sivujen yläreunaan on kirjoitettu englanninkielinen teksti: ” That`s not my puppy. It`s ears are too shaggy”. ”

Liite 1, kuva 2

Tuottamani kuvailu:

Kuvassa on lastenkirjan aukeama. Aukeaman taustaväri on taivaansininen, ainostaan sivujen alareunoissa on keltainen kaistale. Vasemmalla sivulla vasemmassa alanurkassa on piirretty valkoinen hiiri ja vasemmassa ylänurkassa lukee "That's my puppy!". Oikealla sivulla oikeassa alareunassa lukee "His nose is so squo.." Oikean sivun ja osin myös vasemman sivun peittää piirretty koirankuva. Koira on pohjaväritään valkoinen, mutta sen molemmat korvat, toinen silmänympärys ja toinen tassu on ruskean värisiä.

Liite 1, kuva 3

Tuottamani kuvailu:

Kuvassa on keskiössä kolmiulotteinen tyyny. Tyynyyn on ommeltu kiinni tonttullakkipäinen vaalea nalle, jolla on kaulassa punainen kaulahuivi. Nallen korvat sekä kuono ovat valkoisia. Tyynyn yläosa on vaaleansininen ja alaosa valkoinen. Nallen vasemmalla puolella on ommeltu kuusi ja oikealla puolella ommeltu punainen mökki, missä on valkoinen katto.

Liite 1, kuva 4

Tuottamani kuvailu:

Kuvassa on piirretty kuva lasten leikkipuistosta. Kuva on piirretty lyijykynällä ja väritetty puuväreillä. Kuvassa on yhteensä viisi lasta. Horisonttiin on piirretty vihreitä pensaita ja kaksi puuta. Alaosa kuvasta on nurmikkokenttää. Sinisessä liukumäessä on kaksi lasta, toinen laskee ja toinen kiipeää portaita. Oikeassa alareunassa on keinu, jossa keinuu lapsi. Vasemmassa alanurkassa on hiekkalaatikko, missä on kaksi lasta. Lasten vaatteet on väritetty eriväreillä.

Spontaanikuvailu:

Tulkki A:

”Piirretty kuva leikkipuistosta. Kuvassa on yhteensä viisi lasta leikkimässä eri paikoissa. Kaksi liukumäessä, yksi keinussa ja kaksi hiekkalaatikossa. Kuva on väritetty erivärisillä puuväreillä.”

Tulkki B:

”Lyijykynällä piirretty ja puuväreillä väritetty kuva lasten leikkipuistosta. Nurmikolla on keinu, liukumäki ja hiekkalaatikko. Kuvassa on yhteensä viisi lasta. Yksi keinuu, kaksi leikkii hiekkalaatikolla ja kaksi on liukumäessä.”

Etukäteen valmisteltu kuvaus

Tulkki C:

”Kuvassa on piirroskuva leikkipuistosta, missä viisi lasta leikkii. Kaksi heistä on liukumäessä, kaksi hiekkalaatikossa ja yksi keinuu. Kuva on väritetty eri väreillä, mutta taustavärinä on vaaleanvihreä.”

Liite 1, kuva 5

Tuottamani kuvailu:

Kuvassa vaalean harmaata taustaa vasten on henkarissa tumma liivi, johon on ommeltu kuusi kuvaa ja yksi naru kulkemaan kuvien välissä. Oikealla puolella liiviä on lastenkirja "punahilkka". Liivin vasemmassa yläreunassa on harmaamekkoinen mummo, hänen alapuolellaan on puu, puun alapuolella on kanto ja sen vieressä oikealla kori. Punalakkinen ja -paitainen tyttö on korin oikealla puolella ja tytön yläpuolella on siniasuinen susi.